

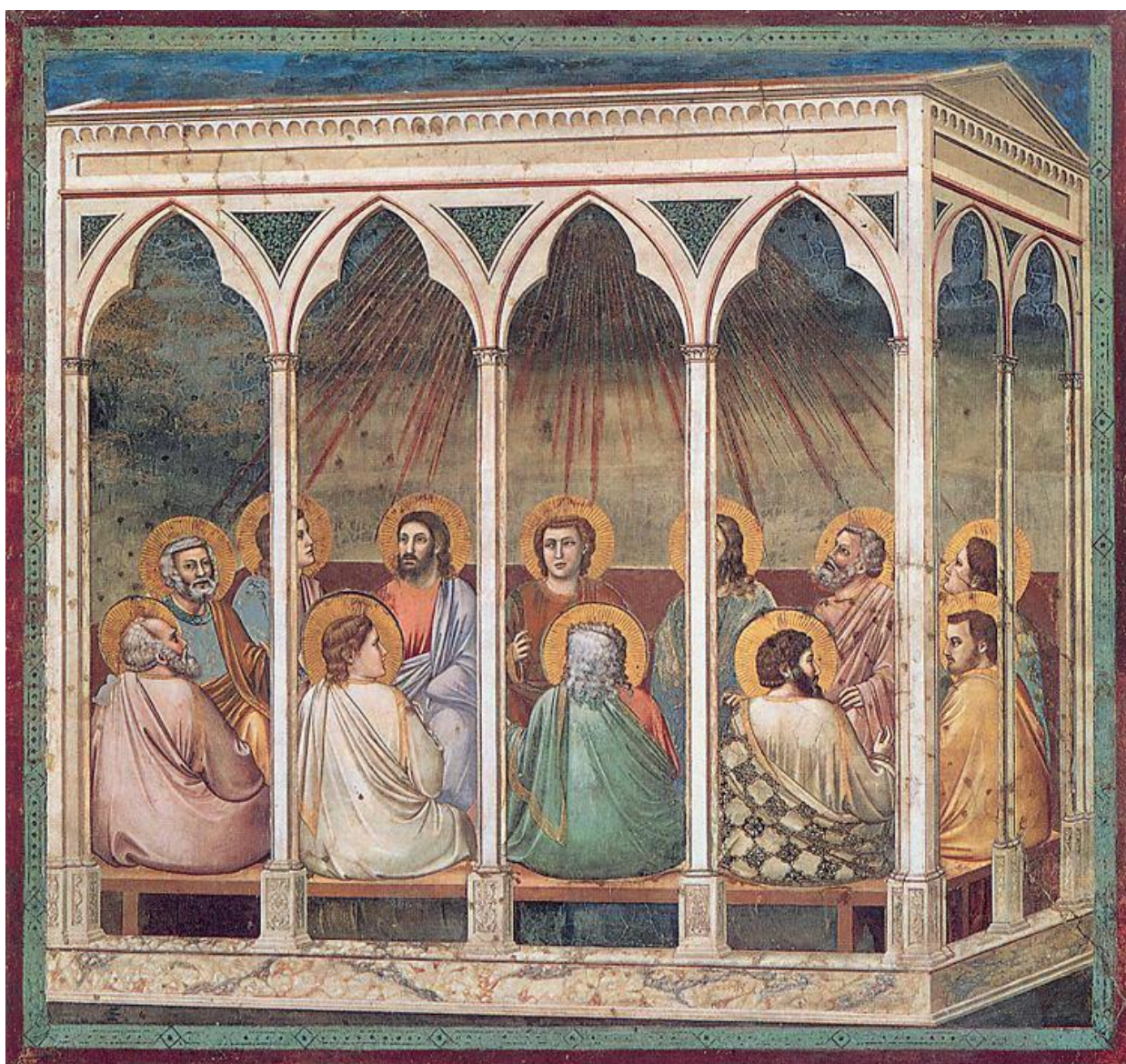
KERK-KRANT

GELOOFTSGEMEENSCHAP AUGUSTINUS
EINDHOVEN

Jaargang 10, nummer 11

5 juni 2022

PINKSTEREN 2022

Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. Er verschenen aan hen een soort vlammen die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten.

Liturgiekalender juni-juli

Als u dus wilt leven van de heilige Geest, bewaar dan de liefde, bemin de
waarheid en verlang naar de eenheid.

Augustinus

Zondag 29 mei '22, 9.30 uur:	7e zondag van Pasen: Bidden om eenheid
Lezingen:	Handelingen 7,55-60 en Johannes 17,20-26
Voorganger:	Annelies Rosier, geestelijk verzorger
Zondag 5 juni '22, 9.30 uur:	Pinksteren: Geest, vuur ons aan!
Lezingen:	Handelingen 2,1-11 en Johannes 14,15-16.23b-26
Voorganger:	Joost Koopmans, osa
Zondag 12 juni '22, 9.30 uur:	Feest van de heilige Drie-eenheid: God kunnen we nooit kennen
Lezingen:	Spreuken 8,22-31 en Johannes 16,12-15
Voorganger:	René Hornikx, pastoraal werker
Zondag 19 juni '22, 9.30 uur:	Feest van het H. Sacrament: Gebroken om te delen
Lezingen:	Genesis 14,18-20 en Lucas 9,11b-17
Voorganger:	Marleen Kremers, geestelijk verzorger
Zondag 26 juni '22, 9.30 uur:	13e zondag door het jaar: Wie roept mij?
Lezingen:	1 Koningen 19,16b.19-21 en Lucas 9,51-62
Voorganger:	Dolf van der Linden, osa
Zondag 3 juli '22, 9.30 uur:	14e zondag door het jaar: Oog voor vrede
Lezingen:	Jesaja 66,10-14c en Lucas 10,1-12.17-20 of 10,1-9
Voorganger:	Joost Koopmans, osa
Zondag 10 juli '22, 9.30 uur:	15e zondag door het jaar: Zien en bewogen worden
Lezingen:	Deuteronomium 30,10-14 en Lucas 10,25-37
Voorganger:	Rob Kosterman, diaken
Zondag 17 juli '22, 9.30 uur:	16e zondag door het jaar: Open voor zijn verhaal
Lezingen:	Genesis 18,1-10a en Lucas 10,38-42
Voorganger:	Annelies Rosier, geestelijk verzorger
Zondag 24 juli '22, 9.30 uur:	17e zondag door het jaar: Bidden, vragen
Lezingen:	Genesis 18,20-32 en Lucas 11,1-13
Voorganger:	Johan Wolbrink, diaken
Zondag 31 Juli '22, 9.30 uur:	18e zondag door het jaar: Werken voor God
Lezingen:	Prediker 1,2; 2,21-23 en Lucas 12,13-21
Voorganger:	René Hornikx, pastoraal werker

Pinksteren: feest van de heilige Geest

Ze is onlangs weduwe geworden. Ze stapt een ruimte binnen waar mensen gezellig aan het praten zijn. Ze hebben het gezellig samen. In haar lange donkere jas, hoofd diep gebogen, loopt ze langzaam vooruit. Haar droeve verschijning dempt de sfeer. Een ruisende stilte is slechts hoorbaar. Anni, een jonge vrouw, nodigt haar uit: 'Kom hier maar zitten'. Ze gaat zitten. Alle ogen zijn op haar gericht. Ze kijkt niemand aan. Anni zegt: 'Ik zie dat u veel verdriet heeft.' Alleen de stilte blijft. Niemand reageert. Anni verzamelt al haar moed en vraagt: 'Hoe is uw man overleden?' Ze kijkt haar lang en droevig aan. Ze opent haar mond. Begint te vertellen. Eerst losse woorden over de ziekte van haar man. Langzaam worden de woorden zinnen. Ze vertelt wie haar man voor haar was, wat hij deed, hoeveel hij van haar hield en zij van hem. De aanwezigen krijgen een beeld van haar man, haar grote liefde. Al vertellend deed ze haar jas uit. Keek iedereen aan. Toen zei ze: 'Hij is er niet meer, maar ik praat nog steeds met hem. Hij is niet meer liefelijk bij me, maar is opgestaan in mijn hart.' Na haar verhaal stond daar een krachtige vrouw. Ze dankte het gezelschap. En zei ten afscheid: 'Nu ga ik doen wat mijn man en ik waardevol vonden om voor te leven.'

De leerlingen van Jezus hebben zich na de dood van Jezus gevoeld als deze weduwe. Onthand, ontheemd, terneergeslagen. En ze waren bevreesd dat hun hetzelfde lot zou treffen als Jezus. De leerlingen gingen bij elkaar zitten. Ze sloten zich op. Bevend van angst zaten ze bij elkaar. Eerst keken ze elkaar niet aan. Het zal Petrus wel geweest zijn die begon te vertellen over Jezus: wat hij deed, hoe hij met mensen omging, hoe hij liep, sprak, mensen bemoedigde en hoop gaf ook al werd de tegenstand tegen Jezus groter. Jezus ging door tot het einde. Jezus geloofde rotsvast in zijn Vader. Hij deed wat God graag wilde.

De andere leerlingen vielen Petrus bij. Er ontstond een boeiend gesprek waarin ze elkaar inspireerden. Het was alsof er een nieuwe kracht over hen kwam. Vol van Jezus boodschap zeiden ze tegen elkaar: 'We kunnen hier niet blijven. Laten we gaan en aan iedereen vertellen wie Jezus was, wat hij deed. Dat zijn levenshouding onze levenshouding wordt zodat alle mensen kunnen leven in vrede en vreugde.'

Pinksteren is het feest van de heilige Geest. De heilige Geest is de helper die Jezus zijn leerlingen en ons heeft beloofd. En de heilige Geest blaast ons aan, blaast naar binnen. We voelen die geestkracht als we haar toelaten. Het Hebreeuwse woord voor geest is Roach. Het is afgeleid van wind en adem.

Wind kun je niet zien. Wat je ziet, zijn de gevolgen van de wind. Op een hete zomerdag doet een verkoelend windje deugd. Wind heeft ook een negatieve kant. Denk maar aan de stormen van dit voorjaar. We zien de kracht van de wind in ontwortelde bomen, daken die van huizen worden gerukt en mensen die van hun fiets waaien.

Zo is het ook met adem. Adem zien we niet. Wat we zien is wat onze adem teweeg brengt. Lieve woorden beuren mensen op. Woorden brengen ons tot leven, vuren ons aan. Woorden kunnen ons in vuur en vlam zetten voor een goed doel of een mooi ideaal. Boze woorden drukken mensen terneer.

Vaak hebben we de taal van de stilte nog, om te horen wat Gods geest ons influistert. In de stilte van ons hart kunnen we horen en voelen wat ons zo heeft aangeraakt dat we niet anders kunnen dan luisteren naar de geestkracht die over ons is gekomen.

Pas als Jezus opstaat in ons hart zijn we in staat te leven Hem achterna.

René Hornikx

Gods geest lijkt op adem en op wind

Gods geest lijkt op adem
lieve woorden
die me in beweging zetten.

Gods geest lijkt op adem
die woorden vormt
die zacht mijn ziel strelen.

Gods geest lijkt op adem
woorden die me
in vuur en vlam zetten.

Gods geest lijkt op wind
je ziet hem niet
maar voelt hem wel.

Gods geest lijkt op wind
is overal
voor iedereen.

Gods geest lijkt op wind
zet in beweging
houdt levend.

Gods geest lijkt op adem en wind
blaast naar binnen baast ons aan
geeft ons kracht en nieuwe energie
om vrede te maken en vreugde te scheppen
overal waar we komen.

René Hornikx

Verbijstering en afgrijzen

Met verbijstering en afgrijzen hebben we gekeken naar de beelden van Poetin die deelnam aan de Paasviering in een Russische kerk. De verbijstering won het op punten van het afgrijzen. Afgrijzen vanwege het hypocriete gedrag van een misdadige wereldleider, verbijstering vanwege een kerkleider die zich hiervoor leent en blijkbaar geen snars begrepen heeft van de evangelische boodschap. Tweeduizend jaar christelijke geschiedenis staat bol van voorbeelden waarbij de Kerk en afgescheiden kerken zich verbonden hebben aan wereldlijke machthebbers met dikwijls catastrofale gevolgen.

Patriarch Kirill en Poetin (foto AP).

Kardinaal Cesare Orsenigo, nuntius te Berlijn, in gesprek met Hitler en Van Ribbentrop.

Het begon met keizer Constantijn en men hoeft geen kenner van wereldgeschiedenis te zijn om talloze andere voorbeelden te kunnen noemen: de Borgia-pausen, de kruistochten, Jodenvervolging, Inquisitie, de relatie tussen Franco en Mussolini met de Kerk en de houding van een groot deel van het Duitse en Oostenrijkse episcopaat tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hoe kan het toch dat de boodschap van naastenliefde en vergeving zo slecht begrepen is en blijkbaar nog steeds niet begrepen wordt door mensen die jarenlang theologie gestudeerd hebben.

Verbijstering en afgrijzen met moedeloosheid als resultaat. Althans wat mij betreft.

Frans Savelkoul

Voor wie thuis wil bidden

DOEN: Als je het fijn vindt, kun je een kaars ontsteken.

OPENEN EN AANSLUITEND BIDDEN: *'God, geef ons weer kracht. Kom bij ons en bescherm ons, dan zijn we gered.'* (Psalm 80,4).

Lees nu met aandacht het volgende citaat van Augustinus: *Als u dus wilt leven van de heilige Geest, bewaar dan de liefde, bemin de waarheid en verlang naar de eenheid.* Welk woord in dit citaat spreekt je het meest aan? Waarom spreekt dat woord je aan?

LUISTER: Lees het verhaal dat hieronder staat afgedrukt.

Gods Geest lijkt op wind

Gods Geest lijkt op wind.
Niets blijft zoals het was.
Waar hij waait, wordt alles levend.
Gods Geest verandert.

Gods Geest lijkt op wind.
Zacht of hard raakt hij mij.
Hij verfrist me en geeft me nieuw leven.
De wind pakt me vast
en omhult me geheel.
Ik voel hem totaal.
Hij is overal.
Gods Geest lijkt op wind.
Hij neemt bezit van me.

Gods Geest lijkt op wind.
Hij drijft me aan.
Hij is grond en stimulans van mijn leven.

Hij is energie en beweegt alles.
Hij is levendig en verandert het alles.
Gods Geest lijkt op wind.
Kom en werk in me.
Kom en werk door me.

N. Brockmann

REFLECTEER: Wat in deze tekst raakt je? Waarom raakt dit woord, die zin of gedachte je?

LUISTER: Johannes 15,26

Als ik (Jezus) bij de Vader ben, zal ik de heilige Geest naar jullie toe sturen. Hij zal jullie helper zijn, die bij de Vader vandaan komt. Hij zal aan jullie de waarheid over mij bekendmaken.

SCHRIJF: Wat betekent voor u: 'De Geest zal jullie helper zijn'? Is er een verband en zo ja, welk tussen tekst en het fragment uit het Johannesevangelie?

WEES STIL

SPREEK JE UIT: Sluit af met het volgende gebed:

Waar ik vol van ben,
dat kan ik niet voor mezelf houden.
God,
U houdt van mij, meer dan wie ook.
En toch vertel ik hier niet veel over,
terwijl Jezus Christus
een spoor van uw Liefde onder ons
heeft nagelaten.
Ik vraag U:
vuur mij aan, beadem mij, zet me in
beweging,
raak me met uw geestkracht
om te houden van alle mensen
en te vertellen hoeveel U van alle mensen houdt. Amen.

Samenstelling René Hornikx

COLOFON

De *Kerk-Krant* is het informatieblad van de *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven*.

Redactie: René Hornikx, Dolf van der Linden, Linda Derksen, Gert Dirksen, Anita van der Kam en Frans Savelkouls.

Website: augustinus-eindhoven.nl

E-mailadres redactie: frans.ans.savelkouls@hetnet.nl

Bankrekening: NL27 INGB000 7526249

Adres van de vieringen: Kapel Glorieuxpark, Geldropseweg 170, 5613LN Eindhoven.

Stichting Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven

Voorzitter: Harrie Meelen. Secretariaat: Carla Piscaer.
info@augustinus-eindhoven.nl

Ziekenbezoek en ziekencommunie

Vraag en aanbod kunt u richten aan Johan Wolbrink via emailadres johanwolbrink@gmail.com of aan Corrie de Bont via telefoonnummer 040-2436440.

Verschijsning volgend nummer: 5 juni (Pinksteren). U kunt kopij aanleveren tot uiterlijk 22 mei.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden teksten niet te plaatsen, in te korten of anderszins redactioneel te bewerken. Het copyright berust bij de auteurs van de bijdrage.

Financieel overzicht 2021

Onderstaand treft U de cijfers over 2021 aan van onze geloofsgemeenschap. Ter vergelijking zijn hierbij de cijfers over 2020 toegevoegd.

Toelichting bij de uitgaven:

Ondanks de coronamaatregelen, hebben we vanaf juni weer onze diensten op kunnen starten. We hebben ruim vijf maanden geen gebruik kunnen maken van de kapel bij Glorieux. In oktober hebben we nog een keer gebruik kunnen maken van de Paterskerk, dit naar aanleiding van ons vijfjarig bestaan.

De post Verplichte en vrijwillige bijdrage:

Betreft het resultaat voor de vastenactie en de adventsactie.

Totaal voor de vastenactie € 3.087 en voor de adventsactie € 1.850.

Daarnaast is er een bedrag overgemaakt van € 2.000 naar twee Goede doelen in Eindhoven.

De opbrengst van deze acties treft U aan bij de opbrengsten onder het kopje "Collectes aan derden".

Toelichting bij ontvangsten:

De bijdrage van onze vrienden zijn t.o.v 2020 nagenoeg hetzelfde gebleven

Vanaf 1 januari 2020 zijn de opbrengsten en kosten van de werkgroep Bezinning en Spiritualiteit opgenomen. Deze activiteiten zijn in 2021 nog niet doorgegaan i.v.m. corona

Als U nog vragen hebt over onderstaand overzicht kunt U me ten alle tijden aanspreken.

Namens het bestuur bedank ik alle mensen die het afgelopen jaar een bijdrage hebben gegeven aan onze Geloofsgemeenschap.

Ad Broeken penningmeester

Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven Financieel overzicht 2021 					
Baten	2021	2020	Lasten	2021	2020
Kerkbijdragen	13.840	13.352	Voorgangers	3.026	2.679
Collecten	668	1.452	Organisten en koor	1.080	596
Misintenties	10	0	Huur	3.945	1.022
Collectes aan derden	5.037	5.453	Erediensten	324	106
Opbrengst Koffie	0	227	Pastoraal	1.521	2.001
Giften	0	250	Verpl en Vrijw. Bijdrage	7.037	7.953
Beziing en Spritualiteit	0	2.351	Kosten koffie na viering	0	1.192
			Bestuur en administratiekosten	266	86
			Contributie	75	0
			Representatiekosten	1.443	924
			Bankkosten	234	184
			Reservering	0	0
			Bezinning en Spiritualiteit	110	1.987
Totaal	19.555	23.084	Totaal	19.061	18.729
			Overschot	494	4.355

Opbrengst Vastenactie

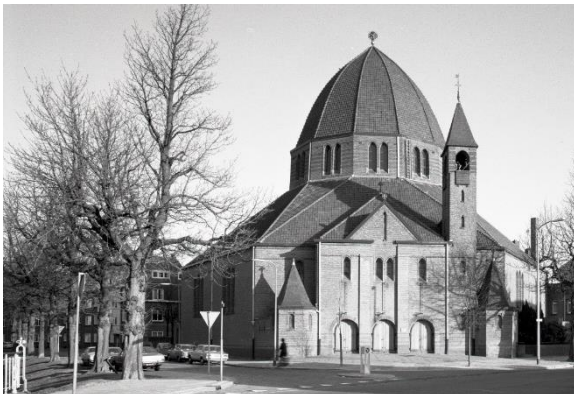
De Vastenactie heeft in totaal € 2.797 opgebracht. Bij de broeders € 625, bij de zusters 672 en bij de geloofsgemeenschap € 1.500. Hartelijk dank aan iedereen die bijgedragen heeft.

Gevarieerd beGEESTerd

Begin deze eeuw vroeg vriend P. me eens mee te gaan naar de charismatische gespreksgroep in klooster X. Hij bezocht deze groep al meerdere jaren wekelijks en was enigszins bekend met mijn queeste rond levensvragen, toegespitst op geloofsaspecten. Die werd op latere leeftijd bevrijdend vernieuwd via cursussen, lectuur uit de feministisch-theologische hoek en esoterische uitleg. Dus werd daarna vaker gekozen voor meer progressieve pleisterplekken en beantwoord ik vragen naar mijn religievorm aldus: "Jezus ervaar ik als een krachtbron en bemoedigend voorbeeld; Hem probeer ik na te leven". Hokjesgeest en verzuiling alsook beperkende etiketten voorbij vroeg ik P. of de opzet wel ruimdenkend was, wetend dat hij zich minder verdiepte in zulke zaken. Na teleurstellende ervaringen juist ook binnen kerkelijke kontakten, namelijk als single gayboy niet bijster sympathiek geaccepteerd, was de ontdekking van deze vrome variant voor hem echter een oase. O zeker, iedereen was daar *vet-welkom*, zo meende hij. Grappig verwoord! Een vriendelijke seniorpater leidde de avond, zo werd toegevoegd. Vast wel een *proeve van welbevinden* waard.

Binnen twintig minuten bereikten we op onze tweewielers het vrome pand. Een prachtig complex, met grote tuin en eigen begraafplaats voor overgegangene celibatairen. Langer terug maakten Lief en ik in hun kapel het indrukwekkende afscheid plus de graflegging mee van H., SCJ. De fraaie entree was nog enigszins herkenbaar. Verder bleek alles fors veranderd. Het evenement was in een zijvertrek. Daar zaten zeven dames zeer degelijk gekleed kringsgewijs in devote afwachting. Zo in te schatten Brave Burgeressen met een rotsvast vertrouwen in elk klerikaal gezag.

Precies om 20 uur verscheen de gespreksleider en startte zonder zich voor te stellen zijn betoog: een bijbellezing en zijn visie daarop, niet erg bij de tijd. Voorts loosde hij meerdere kromme misvattingen. Hij was er onder meer van overtuigd dat "*die Protestanten*" sowieso niets van Maria moesten hebben. Ho ho, dat klopt niet. Toevallig was het mijn eigen mama, *niet van het houtje, wel ruimdenkend*, die zes dagen per week om twaalf uur het

Angelus meebad met de St. Aloysiuskerk te Utrecht. Dat klokje was namelijk in onze straat te horen. Meer meningen deden mijn wenkbrauwen fronsen. Echt verontrustend: nog binnen het uur bekritiseerde hij meermaals alle religies die buiten zijn star-rooms-katholiek geïnterpreteerde leer vielen.

Er werd door de anderen echter aandachtig geluisterd met nauwelijks respons en dan uitsluitend instemmend. Maar bij de derde aanval op mijn reformatorische *roots* liet ik

me toch even horen. Landde niet. Ooit was ik Nederlands Hervormd; had toen echter al -ingehouden- moeite met de term protestant. Na afloop heb ik de de solistisch orerende pater iets uitgebreider aangesproken op zijn beperkte benadering. Hij kon zich de meervoudige aanval op alle anders-gelovigen nu al niet meer herinneren. Te ver op leeftijd soms? Duidelijk niet meegegroeid met recente ontwikkelingen en her-talingen.

Mijn makker voor deze avond genoot na afloop echter nog enthousiast na. "Mooi was het, hè?!" meende hij, zichtbaar *hemels high*. En ging graag mee om wat na te praten. Onderweg terug bleef ik vrij vaag. Maar thuis bij Lief aan de thee vatte ik mijn indrukken zo tactisch mogelijk samen, enige slappe-lach stuipjes niet meer inhoudend. Nee, het voelde verre van oecumenisch, laat staan charismatisch. Maar P. was opgepept, zich al verheugend op alle volgende meetings. Hij vroeg mij meermaals hem vaker daarheen te vergezellen. "Want," zo voegde hij toe: "jij had zo'n frisse inbreng; men mist jou nu al". Verbazend, deze conclusie na mijn mild-kritische noten. Behoedzaam trachtte ik te P. te verhelderen dat deze evangelievorm mij niet zo past.

Enkele decennia later. Klooster verbouwd, laatste rustplaats geruimd en de toenmalige overwegend tachtig-plus Priesters van de Orde van Het Heilig Hart elders gehuisvest. Het hele monumentale gebouw is nu een zorgcentrum en de voormalige mini-tempel een dagbehandelingsunit. De benedenzaal is multifunctioneel in gebruik met nog één crucifix aan de zijmuur. Zelfs mocht ik daar 17 april j.l. musiceren. Een primeur voor mij en alle andere betrokkenen. Warempel na de corona-stop voor het eerst weer een Opstandingsviering. Qua vorm, liturgie en verkondiging breed-steunend. Met bewoonster C., overtuigd katholiek, werd besloten om haar ter bedevaartsplek Lourdes gewijde Paaskaars in te zetten. Zij -en wij- zeer blij. Op haar kamer mag die niet gebrand worden. Dit symbool werd naast andere religiosa gebruikt om de ruimte ter samenkomst -vermoedelijk de vroegere refter- waardig om te toveren tot passend heiligdom. Dit was dan mijn derde présence in deze ambiance.

En P.? Hij bleef de sessies trouw totdat chronische kwalen zijn bestaan in menig opzicht verdonkerden en er vol verdriet met steeds meer activiteiten gestopt moest worden. Zes jaar geleden ging hij *door de paarden poort, waar alle tranen onzer ogen worden afgewist*. In betere tijden -toen de band met hem begon- kenden we hem als humoristisch en met enige zelfspot. Die levenshouding lukte hem begrijpelijk al lang niet meer. Thans hopelijk tot rust gekomen in Hogere Heilige Geest(ige)-sferen.

Ambriëlla

Overweging 2e zondag na Pasen, 24 april 2022

Lezingen: Handelingen 5,12-16 en Johannes 20,19-31

Goede mensen,

We hebben allemaal mensen aan de dood verloren. Ik zeg verloren. Maar is dit wel zo? Zijn we mensen verloren aan de dood? Ik denk het niet. Als ik denk aan mijn vader, dan heb ik van hem meer geleerd na zijn dood dan toen hij nog leefde. En ik leer nog steeds van hem, hoewel hij jong is gestorven. Zijn verhaal is nog niet ten einde. Ik herinner me, hoe hij omging met dieren, met de natuur. Hoe hij verstild stond te kijken naar het groeiende graan op de velden of naar de varkens in de stal. Als hij verstild stond te kijken ging er rust en vrede van hem uit. Alsof hij me nu over de dood heen vrede toewenst en rust te midden van de hectiek van het leven. Iets van zijn wijsheid probeer ik door te geven in mijn omgaan met mensen. Toen mijn vader stierf, was ikzelf verloren. Iemand die me richting in het leven wees was niet meer. Een nieuw evenwicht moest ik zoeken. Dat had tijd nodig.

Die verlorenheid herken ik ook bij de apostelen van Jezus in de eerste lezing. Ze hadden niet verwacht dat Jezus op deze gruwelijk wijze van het leven zou worden beroofd en aan hen ontruikt. Ze waren verloren, wisten niet goed wat ze moesten doen. Want de schrik zat er bij de apostelen goed in. Schrik, vrees en angst dat hen hetzelfde lot zou treffen als Jezus. Wat hebben ze toen gedaan? Ze hebben zich samen met Maria, de moeder van Jezus, opgesloten. Afgesloten van de buitenwereld hebben ze een tijdlang bij elkaar gezeten. En al vertellend over Jezus stond hij langzaam op in hun hart. Hij was dood, maar zijn verhaal was nog niet afgelopen. Toen ze vol van hem waren gooiden ze de deuren waar ze verbleven open. Ze konden niet meer zwijgen. Ze wilden iedereen laten weten wie Jezus voor hen was. In de eerste lezing van vandaag horen we dat ze vooral handelden, mensen hielpen en nabij waren. Hun geloof en vertrouwen in Jezus werd zichtbaar in hun daden. En de mensen die zagen wat ze deden kregen grote waardering voor hen. Hun manier van leven en omgaan met elkaar en met mensen trok anderen aan, inspireerden hen. Mensen sloten zich bij hen aan. De beginnende gemeenschappen rond Jezus Christus groeiden.

Wij zouden ook wensen dat geloofsgemeenschappen groeien. Maar helaas. Vorige maand is via een landelijk onderzoek duidelijk geworden dat er in Nederland meer niet-gelovigen zijn dan gelovigen. Dat hoeft ons niet te verwonderen. Al jaren horen we dat het aantal gelovigen daalt. Kerken lopen leeg, financiën krimpen, kerkgebouwen krijgen een andere bestemming. Ik hoor een pastoor nog zeggen: 'Wat moet ik doen om mijn krimpende gemeenschap nieuw leven in te blazen?' De eigenlijke vraag van deze pastoor luidt: Hoe krijg ik weer meer mensen op zondag in de kerk? Een vraag die ik vaak heb horen stellen. In dit verband herinner ik me een mooi Chinees spreekwoord: 'Als je aan het gras trekt om het sneller te doen

groeien, blijft er niets over.' Gras groeit in het verborgene door goede voeding. Zou hierin niet het antwoord verscholen liggen voor de pastoor en voor ons. Ik denk het wel. Als ik terug ga naar het eerste lezing van deze zondag dat zie ik dat het eerste wat de apostelen van Jezus deden, was om samen te zoeken naar hetgeen Jezus voor hen betekende. Om zich zijn boodschap en opdracht eigen te maken. Om vervolgens vanuit die inspiratie of spiritualiteit van Jezus te leven en te werken. Dat samen zoeken of beter samen leren wie Jezus is, zorgt voor eensgezindheid. Eensgezindheid schept vertrouwen in Jezus boodschap, in God, in elkaar en in jezelf. Vanuit het samen leren, het samen onderzoeken wie Jezus voor je is, is het mogelijk de boodschap van Jezus voor te leven. En dat zoeken naar de betekenis van Jezus voor je leven gaat niet altijd vanzelf en automatisch. Het gaat gepaard met twijfel en onzekerheid. Dat horen we in het evangelie over Tomas. Tomas is een voorbeeld voor mij. Ik heb Jezus niet gekend en niet gezien en toch vertrouw ik er op dat zijn leven en verrijzen mij de richting wijst

Ongelovige Tomas, geschilderd door Caravaggio

naar waarachtig leven, naar leven zoals God het wil: 'niet mijn wil, maar uw Wil geschiede'. Twijfel hoort nu eenmaal bij het leven van ons mensen. Zekerheid hebben we nooit. Behalve die ene zekerheid dat God ons nooit aan ons lot overlaat. Hij houdt van ieder van ons en in zijn hand zijn wij geborgen. Of zoals we lezen in Deuteronomium (Dt 32,11)¹: 'God draagt ons op adelaarsvleugels'.

Wat staat ons als gemeenschap Augustinus te doen? In het spoor van de eerste leerlingen ons blijven afvragen wie Jezus voor ons is, om eensgezind de boodschap van Jezus te leven. Mensen erkennen dan in ons eerlijkheid en rechtschapenheid. Die eerlijkheid doet hen nadenken. Niet iedereen hoeft even hard zijn best te doen. Van een Duitse Lutherse theoloog heb ik geleerd: 'Als één persoon uit de gemeenschap leert, dan leert de hele gemeenschap.' En van aartsvader Abraham heb ik geleerd dat één rechtvaardige de hele wereld kan redden (Genesis 18, 16-33).

Nu hoor ik jullie zacht denken, hoe werkt dat dan? Daarover heb ik een mooi verhaal. Het heeft als titel: De Messias in ons midden²

In een abdij die moeilijke tijden doormaakte, woonden nog slechts vijf monniken, de abt en vier anderen, allen boven de zeventig. De zaak stond op uitsterven. In zijn nood besloot de abt de raad in te winnen van een

¹ *Gezangen voor Liturgie*, nummer 594

² Hornikx, R., *Een huis vol verhalen*, 2003

rabbi die in de buurt woonde. Wellicht dat deze hem van advies zou kunnen dienen, waardoor de abdij gered kon worden. De rabbi verwelkomde de abt hartelijk, maar toen deze hem het doel van zijn bezoek had uitgelegd, zei de rabbi: 'Ik weet hoe dat is. De Geest is uit de mensen verdwenen. Hier in de stad is het hetzelfde liedje. Er komt haast geen mens meer naar de synagoge'. En de oude abt en de oude rabbi weenden samen. Daarna lazen zij enige paragrafen uit de thora en spraken zachtjes over diepe dingen. Maar toen voor de abt de tijd kwam om afscheid te nemen, herhaalde hij nog eens zijn vraag: 'Is er dan werkelijk niets dat u mij zou kunnen zeggen, dat mijn stervende kloostergemeenschap kan redden?'

'Nee, het spijt me', antwoordde de rabbi, 'alleen misschien dit: Eén is de Messias!' In de dagen, weken, maanden die hierop volgden, dachten de monniken hierover na en vroegen zich af of de woorden van de rabbi een zin konden hebben. Voor ieder van hen viel wel wat te zeggen als mogelijke Messias, maar echt overtuigend was eigenlijk

niemand. En de rabbi kan zeker mij niet hebben bedoeld. Ik ben ten slotte maar een doodgewoon mens. Maar stel je voor dat hij tóch mij bedoelt? Stel dat ik de Messias ben? O God, alstublieft niet ik. Ik kan toch onmogelijk zoveel waard zijn in uw ogen. Of toch?

Terwijl zij zo nadachten, begonnen de monniken als vanzelf elkaar met buitengewoon respect te behandelen, voor het geval de ander de Messias zou kunnen zijn. Met het oog op die minieme kans, dat elk van de monniken zelf de Messias zou kunnen zijn, begonnen ze zichzelf met bijzondere hoogachting te behandelen. De mensen, die kwamen om te genieten van de schoonheid van de abdijkerk en gebouwen, voelden de uitstraling van buitengewoon respect die de vijf monniken begon te omgeven. De sfeer van de abdij was ermee vervuld, en het was geen wonder dat er jongeren kwamen om zich bij hen aan te sluiten.

René Hornikx

Nacht van de Vluchteling

Beste mensen,

Dit jaar loop ik voor de vierde keer de Nacht van de Vluchteling, op 18/19 juni. Die datum komt aardig in zicht dus er moet nog wat getraind worden.

Ik loop mee omdat het hard nodig is dat er aandacht is voor vluchtelingen, waar ook ter wereld. En dat we er misschien wat positiever naar gaan kijken en er letterlijk ruimte voor maken. Wil je me sponsoren? Dat zou fijn zijn! Alvast dank daarvoor. Ga naar: <https://www.nachtvandeavluchteling.nl/actie/annelies-rosier-4>

Een wandelgroet, Annelies Rosier

Draken voor Augustinus

Over middeleeuwse handschriften bestaan vooral veel verkeerde ideeën. Ideeën die door musea en tentoonstellingen vaak nog in de hand worden gewerkt. Als u, beste lezer, eens in uw hoofd opsomt wat u denkt te weten van middeleeuwse handschriften, dan is dat – met excuses – vermoedelijk vooral allemaal fout. U denkt aan rijk met miniaturen en grotesken versierde kostbare folianten op perkament en aan monniken die dat met een bijna bovenaards geduld zaten te kopiëren en te verluchten.

Goed, tot in de 15de eeuw waren de meeste handschriften op perkament, al komt papier vanaf de 14de eeuw ook voor: dat klopt. De rest moet u vergeten.

Natuurlijk, er zijn wel kostbaar versierde folianten, maar dat is een zeer kleine minderheid. Aan de ene kant gaat het om missalen en andere liturgische boeken: deze waren echter geen gewone 'boeken' in de ogen van de middeleeuwse gebruiker, maar liturgische objecten en daarom feestelijk en eerbiedvol versierd. Een kelk is uiteindelijk ook geen gewone drinkbeker... Aan de andere kant heb je een groep handschriften voor de hogere (en rijkere) adel die prijs stelde op zeer mooie boeken.

Dat vertegenwoordigt allemaal samen slechts een fractie van de middeleeuwse handschriften. De meeste waren gewone bibliotheekboeken en die dienden voor studie, voor overweging, voor gebruik. Niet om te pronken. De meeste handschriften hebben dan ook gewoon helemaal geen miniaturen. Met heel veel geluk een keer een gehistorieerde initiaal. En dan verder inderdaad versierde beginletters. Waarom juist die versierd? Omdat de decoratie in een middeleeuws handschrift vooral dient voor de structurering van de tekst en het handschrift. Vandaar dat juist het begin van een passage (werk, boek, hoofdstuk, onderdeel) duidelijk gemarkeerd wordt met een titel (vaak in rode inkt of 'rubriek') en een versierde initiaal. Maar die versiering is vaak eenvoudig.

Het is hoog tijd dat we ophouden om middeleeuwse handschriften als kunstwerk te beschouwen, maar ze beginnen te zien als boeken: dan valt het uitzonderlijke van de met miniaturen versierde handschriften ook echt op en kunnen we die interpreteren in het kader van de totale productie. Eerlijk gezegd, kunsthistorici blijven liever van handschriften af: ze zorgen vooral voor een ernstige vertekening van het historische beeld.

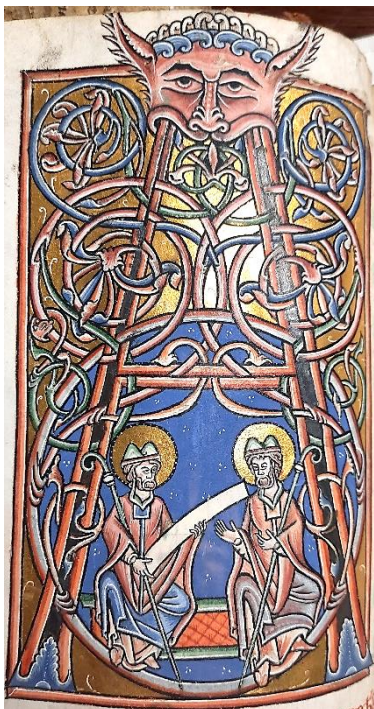
De meeste handschriften bevatten dan ook geen literatuur in onze zin: gedichten, romans, verhalen. Er zijn er, ja, maar het is een minderheid. De meeste van de bekende werken van de Middelnederlandse literatuur zijn slechts in één of twee handschriften overgeleverd. Jacob van Maerlant is een uitzondering, van Hadewijch ken ik zo twee handschriften bij ons in het

magazijn, van Reinaert de Vos zijn er nog geen tien bronnen. Nee, de meeste middeleeuwse handschriften zijn in het Latijn en komen uit kloosterbibliotheken. Naast de Bijbel (in de Latijnse vertaling van de *Vulgata*) zijn vooral de Kerkvaders populair, Augustinus en Hieronymus voorop. Van de middeleeuwse auteurs vooral Bernardus van Clairvaux.

We staan er zelden bij stil, maar de populairste auteurs uit de klassieke oudheid in middeleeuwse bibliotheken waren dus inderdaad Hieronymus en vooral Augustinus. De laatste heeft ook enorm veel geschreven, maar daarvan is er dan ook nog steeds een grote hoeveelheid handschriften bewaard. Klassieke auteurs als Vergilius, Cicero of Ovidius blijven ver achter bij Augustinus.

Vandaag neem ik u niet mee naar Rome, maar naar de krochten van de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR) in Brussel. Daar bevindt zich een merkwaardig handschrift met de Brieven van Augustinus, ms. II 2526. De stijl van het schrift en van de versiering van de initialen wijst duidelijk op de 12de eeuw: in die tijd komt het zogenaamde gotische schrift tot ontwikkeling en de letters in dit handschrift vertonen de typische spitse vormen uit de begintijd. Men schrijft het ontstaan toe aan Noord-Frankrijk of de Zuidelijke Nederlanden (= het huidige België). Dat betekent in de praktijk dat het handschrift vermoedelijk is ontstaan in een van de eerbiedwaardige abdijen in noordelijk Frankrijk of in Wallonië. Noordelijker waren er amper abdijen in die tijd. Dat geldt overigens ook voor Nederland: Egmond is een oudere stichting, maar de belangrijke groep Friese en Groningse abdijen stamt op zijn vroegst uit de tweede helft van de 12de eeuw.

Wat aan dit handschrift echter vooral opvalt is het formaat: 49,2 x 29,4 cm. 49,2 cm: bijna 50 cm, en dat terwijl het standaardformaat van handschriften uit kloosterbibliotheken in de 13de tot 15de eeuw rond de 30 cm ligt. Dan is 50 cm inderdaad opvallend groot. Ook de uitvoering is in vergelijking van de meeste handschriften uit deze periode opvallend: mooi schrift, mooie verdeling van de tekst over de twee kolommen en vooral: mooie decoratie van de initialen.

Het werk begint met een zogenaamde gehistorieerde initiaal, d.w.z. een initiaal (dus beginletter) waarin een figuratieve voorstelling is aangebracht. In dit geval gaat het om een grote letter A met aan de bovenkant een monstertop waaruit een aanzienlijke hoeveelheid slingerende lijnen komen die een patroon vormen zoals dat bij initialen wel vaker gezien wordt, met kronkels en florale motieven (dus bladeren en knoppen). Helemaal onder in deze miniatuur op gouden achtergrond zitten twee bisschoppen, waarvan één

uiteraard Augustinus bedoelt te zijn. Beiden zijn als bisschop gekenmerkt door hun mijter en kromstaf. De linkse bisschop heeft een lang wit ding in zijn hand, ongetwijfeld bedoeld als een voorstelling van een brief die als een langwerpige stuk perkament is weergegeven. Een dergelijke initiaal is atypisch voor een gewoon kloosterhandschrift: ik heb er te veel in mijn handen gehad om dat niet te weten...

Ook verder in het handschrift valt de kwaliteit van de initialen op. Het gaat dan steeds om rode, groene of blauwe letters met wat versiering in penwerk in een andere kleur. Dat laatste is standaard vanaf de 12de eeuw. Deze versiering zal in de 13de uitgroeien tot de normale decoratie. Ook de versiering die op het middeleeuwse klooster Mariënhage in Woensel toegepast werd, met het zogenaamde 'bloempje van Woensel' is wezenlijk een versiering in penwerk, met wat abstracte elementen, cirkeltjes, lijnen, kronkeltjes en een enkel motief dat aan het plantenrijk doet denken. Hier is het allemaal nog pril en in het beginstadium.

Maar er is hier wel iets bijzonders aan de hand: in afwijking van wat in deze periode gebruikelijk was, worden de initialen in dit Brusselse handschrift bevolkt door ... draken. Menige initiaal heeft zo een draakje. Rood of blauw, soms groen. De een kijkt woest, de ander oogt zelfs vriendelijk, de variatie is aanzienlijk...

Wat moeten we nu van dit handschrift denken? Op het moment dat het gemaakt werd, was het uitzonderlijk door de kwaliteit van de productie en vooral van het formaat. Eigenlijk is dit veel te mooi voor een gewone kloosterbibliotheek. Dat kan erop wijzen dat er veel belang gehecht werd aan deze tekst. Of dat het handschrift als een (diplomatiek?) geschenk werd vervaardigd voor een bisschop of een ander klooster.

Eerlijk gezegd weten we het niet. Er is over de herkomst van dit handschrift niets bekend. Dit is een van die (talrijke...) gevallen waarin we (in ieder geval voorlopig) het hoofd moeten buigen en constateren dat we niets zinnigs of zekers kunnen zeggen. Het enige dat we kunnen doen is genieten van de kwaliteit van het stuk. En van de vele draakjes...

Michiel Verweij

Acanthus bladeren

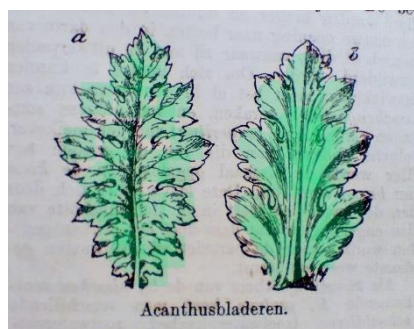
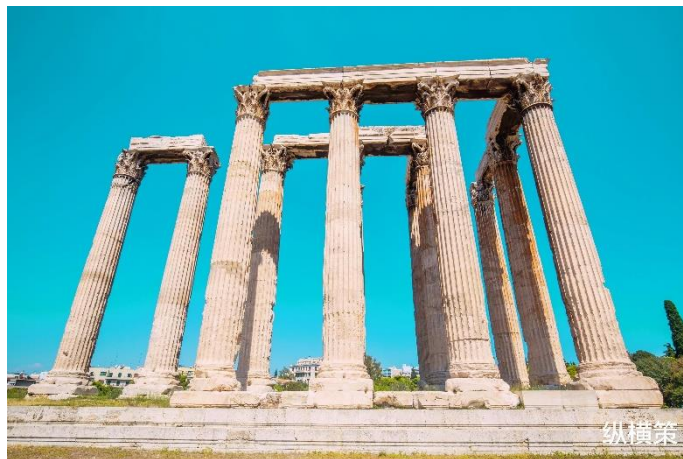
In mijn voortuin staat een grote Acanthus mollisplant. De groene distelbladeren zijn prachtig getand van vorm, de bloeiende aren zijn behoorlijk stekelig. Hij is familie van de gewone Bereklaauw Heracleüm en gelukkig niet giftig. Oorspronkelijk komt de plant uit het Middellandse zeegebied.

De elegante Acanthus is misschien wel de meest in de beeldende kunst voorkomende plant. De bladeren hebben de Grieken steeds gefascineerd en sindsdien zijn talloze Korinthische en andere kapitelen (kapiteel = kop van kolom), lijsten en friezen ermee verlevendigd. We kunnen ons amper voorstellen hoe indrukwekkend de vele tempels op de Acropolis van Athene er

eens moeten hebben uitgezien. Heden ten dage zie je nog steeds prachtige acanthusdecoraties in onze Rooms-Katholieke kerken.

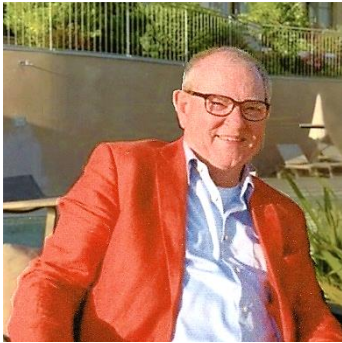
Acanthos (Grieks) betekent: doorn, stekel. Symbolisch verwijst het naar het menselijke leven met zijn vele beproevingen. Zoals in Genesis 3.18: Doornen en distels zal de aardbodem u voortbrengen. Ons aardse bestaan zit vol uitdagingen die, liefst glansrijk, overwonnen moeten worden. Hoe doen we dat?

Niet eromheen, maar er doorheen. Dat doet mij denken aan Jezus. Hij leeft, zelfs door de dood heen. Bemoedigend zegt hij tegen Martha: Ik ben de verrijzenis en het leven. Wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven. En ieder die leeft in geloof in Mij, zal in eeuwigheid niet sterven. Geloof jij dit? (Joh. 11,25).

Anita van der Kam

In memoriam Pieter de Haes

Op 21 april is, veel te vroeg, mijn lieve Pieter overleden. Wij hadden nog zoveel plannen, maar helaas het heeft niet zo mogen zijn.

De uitvaart in onze kapel met gilde-eer was zeer indrukwekkend.

Pieter is op het Catharinakerkhof begraven.

Hij rust nu in vrede. Het is volbracht.

Els Kuypers – van Wensen

Eerste communie op Glorieux

Lewis Groos heeft op 22 mei zijn eerste Communie ontvangen in de Kapel op Glorieux. Johan Wolbrink, die hem hierop heeft voorbereid, verzorgde deze bijzondere viering op geheel eigen wijze. Johan vertelde ook dat Lewis een half jaar geleden eigenzinnig besloot om extra aandacht te vragen voor KiKa, door zijn prachtige bos haar te laten groeien. Daar kreeg Lewis meteen een enorm applaus voor. En aan het einde ervan zong iedereen luidkeels "Lang zal hij leven!"

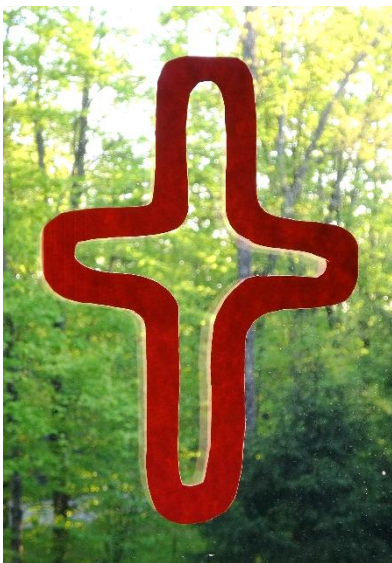
Er was veel belangstelling van zijn grote familie en van de vele kerkbezoekers. Zijn moeder en vader stuurden ons deze foto's en lieten ons weten dat Lewis erg heeft genoten van het mogen doen van zijn communie.

Reflectie na Pasen: Zoekend naar de Levende God

Om heel eerlijk te zijn, ergert me iets aan het katholieke geloof en ik zeg het hier maar ronduit: de nadruk op het lijden en sterven van Christus. Dat zit al lange tijd niet goed bij mij. Met Pasen horen we dat Hij *voor goed* verrezen is, dat Zijn lijden *voor goed* voorbij is, en dat Hij de Levende God is die in ieder van ons woont! Hallelujah!

Ik begrijp dat het lijden, de dood en de verrijzenis van Christus ons tot troost kunnen zijn in moeilijke of droevige omstandigheden, maar toch.... Als de focus nu eens verlegd kon worden van vertroosting zoeken bij de lijdende God naar vertroosting zoeken bij de *Levende God*, verandert er dan iets?

Mijn credo (geïnspireerd door Etty Hillesum en Emily Dickinson –deze laatste evenwel op een veel dubbelzinnigere manier-) is proberen te geloven in de Levende God, in goede en slechte tijden, en me ervan bewust zijn dat het Eeuwig Leven nu (al) is. Ik laat me daarbij inspireren door een kruisbeeldje dat in plaats van 'Jesus aan het Kruis' een opening heeft; door die opening zie ik de drie 'L'-en: Licht – Lucht – Leven.

Zover was ik met deze reflectie, toen op 22 april mijn op twee dagen na 67 jarige broer Mark op zijn boerenbedrijf in Canada door een bizar ongeluk om het leven kwam.

En daar zit je dan met je 'licht' en je 'lucht' en je 'leven', turend naar het nu gitzwarte gat van je kruisbeeldje en die hoofdletters zijn wel hele kleine lettertjes geworden. Donkerte en somberte zijn plotseling de enige realiteit. Je beseft bovendien verdimmes goed dat je broer helemaal niets met God had en dat zijn geliefden in een nog veel dieper en donkerder gat zitten en van daaruit heel snel belangrijke beslissingen moeten gaan nemen over de toekomst van het bedrijf: Mark stond op het punt om te gaan zaaien.

En toen las ik enige tijd later de overweging van 24 april, de 2e zondag na Pasen (toen hij 67 zou zijn geworden) van René Hornikx, waarvan de eerste alinea over diens vader, die ook boer was, zo makkelijk betrekking op mijn eigen broer kon hebben.

"We hebben allemaal mensen aan de dood verloren. Ik zeg verloren. Maar is dit wel zo? Zijn we mensen verloren aan de dood? Ik denk het niet. Als ik denk aan mijn vader, dan heb ik van hem meer geleerd na zijn dood dan toen hij nog leefde. En leer ik nog steeds van hem, hoewel hij jong is gestorven. En zijn verhaal is nog niet ten einde. Ik herinner me, hoe hij

omging met dieren, met de natuur. Hoe hij verstild stond te kijken naar het groeiende graan op de velden of naar de varkens in de stal. Als hij verstild stond te kijken ging er rust en vrede van hem uit. Alsof hij me nu over de dood heen vrede toewenst en rust te midden van de hectiek van het leven. (...)"

Dank u meneer Hornikx voor deze woorden van vertroosting. Dankbaarheid ook jegens allen die ons verdriet verzacht hebben op zoveel verschillende wijzen. Dat is Liefde: hèt 'L' woord en de expressie van de Levende God!

Jeanne Claessen

Augustinus spreekt

'Niemand heeft God ooit gezien.' God is onzichtbaar. Je moet hem niet zoeken met je oog, maar met je hart. Als wij hier beneden de zon willen zien, moeten we zorgen dat onze ogen helder zijn, dan kunnen wij het licht zien. Als wij God willen zien moeten wij het oog zuiveren waarmee God gezien kan worden. Waar is dat oog? Luister naar het evangelie: 'Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.' Maar je moet je geen idee van God proberen te vormen op basis van de zelfzuchtige begeerte van je ogen. Dan ga je je God voorstellen als een ontzaglijk wezen, als een onmetelijke grootheid in de ruimte, of zoals dit licht dat wij met onze lichamelijke ogen waarnemen en dat we ons indenken als uitgestrekt over de velden, zover het maar kan. Of je stelt je hem voor als een eerbiedwaardige grijsaard. Niets van dit alles! Je hebt een uitgangspunt om over na te denken als je God wilt zien: 'God is liefde.' Wat voor gezicht heeft de liefde? Wat voor vorm heeft ze? Wat voor gestalte? Wat voor voeten heeft ze, en wat voor handen? Dat kan niemand je zeggen. Maar ze heeft wel voeten, want die leiden naar de Kerk. Ze heeft ook handen, die strekken zich uit naar de arme. Ze heeft ook ogen, want daarmee ziet ze wie behoeftig is. 'Gelukkig wie zorgt voor de armen.' Ze heeft ook oren, en daarvan zegt de Heer: 'Wie oren heeft om te horen, moet goed luisteren.'³ Hier gaat het niet om ledematen met allemaal een verschillende plaats in het lichaam. Wie de liefde bezit overziet alles met de blik van zijn geest. Woon in de liefde, en zij zal wonen in jou.

(Over 1 Joh tr 7,10; vertaling Wim Sleddens osa z.g.)

³ Lc 8,8.

Bijzondere augustijnen op Nederlandse bodem (6)

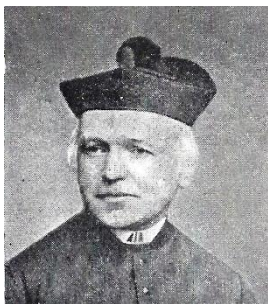
Pater Gregorius van Etten kan -gezien zijn loopbaan- zonder meer recht doen gelden op het predicaat 'bijzondere augustijn'. Ook is hij Nederlands recordhouder wat betreft de leeftijd waarop hij tot de orde toetrad.⁴

Een late roeping als augustijn

Afkomst en opleiding

Ferdinandus Johannes Petrus van Etten werd op 7 januari 1830 te Etten-Leur geboren als vierde kind van notaris Johannes Antonius van Etten en Petronella Catharina van Gils. Het gezin telde tien kinderen, twee meisjes en acht jongens. Drie kinderen overleden op jeugdige leeftijd. Alleen de oudste dochter trouwde, maar pas op 63-jarige leeftijd waardoor de notaris en zijn echtgenote geen kleinkinderen zouden hebben. Ferdinandus had twee broers die ook een geestelijke roeping hadden. Eduardus, de op een na jongste uit het gezin, studeerde aan het aartsbisschoppelijk seminarie toen hij op 24-jarige leeftijd overleed. De jongste uit het gezin, Antonius, werd pater jezuïet.

Ferdinandus volgde aanvankelijk zijn priesteropleiding op een seculier klein-seminarie maar trad daarna toe tot de orde der jezuïeten. Hij studeerde onder meer theologie in Rome. In 1856 werd hij te Luik priester gewijd.

Priester van het bisdom Haarlem

Ferdinandus trad spoedig na zijn wijding uit de orde en werd seculier priester van het bisdom Haarlem. In dit diocees was hij achtereenvolgens kapelaan te Delft, Amsterdam en Wassenaar en daarna pastoor te Wieringen, Wormer en Delfshaven. In deze laatste parochie werd hij in 1879 benoemd en zou er tot 1888 blijven. Vermoedelijk heeft Ferdinandus als pastoor grote invloed gehad op het gezin Van der Vloodt – Winkelman

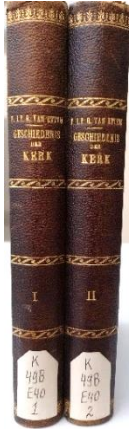
want twee kinderen van dit echtpaar zouden later augustijn worden. (Zie aflevering 1 van de serie *Bijzondere augustijnen op Nederlandse bodem* in jaargang 10 nummer 1 van 28 november 2021 van de *Kerk-Krant* over Thomas van der Vloodt).

Rogier schrijft over de Delfthavense periode van Van Etten dat hij zich *met angstvallige toewijding gaf aan zijn intern herderlijk werk*. Hij ontpopte zich als een kamergeleerde die veel tijd besteedde aan het schrijven van theologische werken. Voor het roerige Delfshaven met zijn sociale problemen miste hij de juiste eigenschappen zoals hartelijkheid en gemoedelijkheid in de omgang.

⁴ Dit artikel is gebaseerd op informatie uit L.J. Rogier, *Geschiedenis van katholiek Delfshaven* (Haarlem, 1930) p136-137, Brian Heffernan, *Een kleine orde met allure* (Hilversum, 2015) p 62-64 en diverse genealogische bronnen.

Augustijnse roeping

Op 58-jarige leeftijd diende pastoor van Etten zijn ontslag in bij de bisschop van Haarlem en trad toe tot de Orde der Augustijnen. Twee jaar later legde hij te Utrecht zijn plechtige geloften af en nam hij de kloosternaam Gregorius aan.

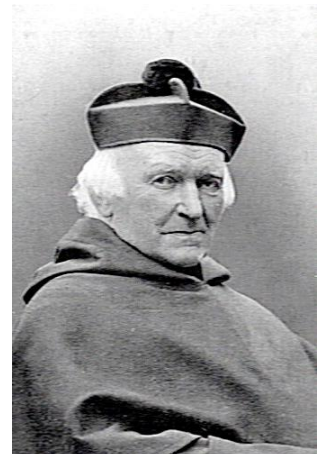

In zijn jaren als augustijn trad pater Gregorius op de voorgrond als bestuurder. Hij was achtereenvolgens regens -een leidende functie binnen de priesteropleiding-, prior van het Monicaklooster te Utrecht en van 1898 tot 1901 was hij procureur-generaal van de orde te Rome, de tweede man in de internationale hiërarchie. Van 1905 tot 1907 was hij Nederlands provinciaal.

Naast zijn opmerkelijke carrière als priester, was Gregorius van Etten ook een productief schrijver. Zijn *Geschiedenis der Kerk gedurende de eerste eeuw of het tijdperk der apostelen*⁵ getuigt niet alleen van zijn productiviteit als schrijver maar ook van zijn grote kennis over de eerste eeuwen van de Kerk.

De opvattingen van pater Gregorius

Volgens het onderzoek van Brain Heffernan streefde Van Etten naar een strakker religieus leven, vooral in de fratershuizen, zowel in Nederland als in Rome. *De jonge meisjes komen ook al langs de poort en den tuin* liet hij weten. Hij was een vurig bevorderaar van de augustijnse devoties zoals voor Maria van Goede Raad, Thomas van Villanova en Nicolaas van Tolentijn. Het was zijn verdienste dat de Nederlandse provincie het middelbaar onderwijs als taakveld aannam.

Zoals bovenstaand reeds aan de orde kwam, meende Rogier uit gesprekken met mensen die Van Etten gekend hebben, te kunnen opmaken dat hartelijkheid en gemoedelijkheid in de omgang geen sterk ontwikkelde eigenschappen van deze augustijn waren. Heffernan daarentegen schetst een wat milder beeld: *Tegenover ondergeschikten in de provincie was hij mild en bemoedigend, vooral jegens veelbelovende fraters.*

Overlijden

Gregorius van Etten overleed na een kort ziekbed op 10 september 1909 in het Monicaklooster te Utrecht op 79-jarige leeftijd.

Frans Savelkoul

⁵ Uitgegeven in 1890 te Amsterdam, twee delen, totale omvang 913 genummerde pagina's

Verslag Synode 5 april 2022
Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes,
Geloofsgemeenschap Augustinus en
Zusters van Barmhartigheid

Op het Glorieuxpark in Eindhoven hebben we met drie gemeenschappen de bijeenkomst rondom de synode georganiseerd. Op het Glorieuxpark wonen de zusters van Barmhartigheid, de broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes en onze huisgenoten. Op zondag kerkt geloofsgemeenschap Augustinus in de kapel. De mensen van al deze groepen waren uitgenodigd om mee te denken over de kerk van de toekomst. We hebben een gezamenlijke introductie gehouden en vervolgens zijn we in vier gemengde groepen uiteen gegaan en heeft iedere groep gesproken over een thema. Iedere groep maakte een verslag van het gesprek. Daarna zijn we weer bij elkaar gekomen en hebben we de ochtend afgesloten met een gebedsdienst. Hieronder vindt u het verslag van deze dag. Eerst ziet u de vragen die wij gesteld hebben en daarna een samenvatting van de antwoorden daarop.

Medeverantwoordelijkheid in de missie: hoe breng je je eigen geloof in de praktijk?

Vragen ter verdieping van het thema

1. *Wat ziet u als de zending van de Kerk?*
2. *Ziet u waar ons geloof handen en voeten krijgt in het leven van iedere dag?*
3. *Wat zou u helpen om hier nog meer werk van te maken?*

Zending van de Kerk: Boodschap van Jezus uitdragen niet als hiërarchisch instituut maar als volk Gods onderweg. Zowel in allerlei maatschappelijke initiatieven als in samenkomsten kan dit tot uiting worden gebracht. Een synodale kerk waarin betrokkenheid is en ruimte is voor allen wordt zeer gewenst. Het instituut katholieke Kerk zoals dat nu vorm krijgt wordt eerder gezien als een sta in de weg dan een bron van inspiratie. De door deze Paus ingeslagen weg biedt hoop maar er lijkt nog een lange weg te gaan. Volledige gelijkberechtiging van de vrouw ook in het ambt wordt door bij alle aanwezigen dringend gewenst om aan geloofwaardigheid te winnen. Gelukkig is het voor velen van ons mogelijk in het persoonlijk leven Jezus boodschap vorm te geven door de kernwaarden van het evangelie- zoals er zijn: "Ik zal er zijn voor jou" uit te dragen zonder je met een instituut te hoeven identificeren. De kracht van het evangelie maakt dit mogelijk maar zou door een echt synodale kerkgemeenschap aan geloofwaardigheid en invloed kunnen winnen.

Synodale kerk: hoe willen wij kerk zijn?

Vragen ter verdieping van het thema:

1. *Wat betekent 'samen Kerk zijn' voor u?*
2. *Hoe ziet u 'samen op weg zijn' in uw Kerk, in uw gemeenschap, in de maatschappij?*
3. *Hoe ziet u de toekomst van de Kerk voor u? Waar mag meer aandacht naar toe?*

Wat heeft je geraakt in het filmpje over het synodale proces?

Samen kerk zijn, samen onderweg zijn. Het gaat om een proces. Een proces van leren van en aan elkaar. Om al gaande ons de boodschap van Jezus Christus toe te eigenen. Het samen onderweg zijn is tegelijk een dynamisch gebeuren. Waar we met elkaar kunnen spreken van mens tot mens. Zo wordt geloven een ont-moeting, In die ontmoeting komt God aan het licht, wordt de Enige voor ons openbaar. Gods openbaring gaat niet schuil in voorgeschreven teksten.

Wat mij aansprak is de eenheid van gelovigen door de tijden heen. In elke tijd, in iedere periode in de geschiedenis en in elke periode in ons leven mogen we ons afvragen: Wat wil God van mij/ons op de plaats waar we wonen en met de mogelijkheden die we hebben?

Mij sprak het LOGO zeer aan. Een groep personen, allerlei mensen/volkeren onderweg. Mensen met allemaal verschillende rugzakjes die met elkaar zoekende zijn naar de zin van hun leven. Mensen die samen werken aan elkaar geluk. En dan de heilige Geest die ons aanblaast, aanvuurt. De Geest die waait, die ons voortdrijft, bij ons binnen blaast. Bij iedereen is dat net even anders wat de Geest aanraakt. Dat maakt het proces van samen onderweg zijn zo boeiend.

Waar gaan we naar toe? Waar leidt dit synodale proces ons heen?

Er dient nog veel te worden veranderd. Er is nog te veel onderscheid in hoog en laag. We leven in de kerk nog lang niet als gelijken van elkaar die elkaar op ooghoogte aanspreken. Waarom moeten bisschoppen rondlopen met staf en mijter? Om hun macht te tonen? Leiders (paus, bisschoppen, priesters) zijn bij voorkeur dienstbaar aan de gemeenschap, zijn dienend in het gezamenlijke proces. Zijn we als gelovigen niet alleen gelijk (op grond van ons doopsel), maar verschillende in de plaats die we in de gemeenschap innemen? Hij of zij die koffie schenkt is niet meer of minder dan de pastoor of de bisschop.

De plaats van de vrouw in de kerk is nog steeds ondergewaardeerd. Terwijl de meeste vrijwilligsters vrouwen zijn die het geloof doorgeven en het parochieleven draaiend houden.

Het lijkt mij ook zinvol dat we met gelovigen van anderen kerken en religies in gesprek gaan. Helpt ons dat niet als christen beter te verstaan en stimuleert dit ons niet om samen gist in het deeg van de samenleving te zijn?

Vertrouwen en geloven komt ons niet van buitenaf aanwaaien. Leren geloven is een proces van luisteren, verwerken (eigen maken) en uitvoeren. In dit proces hebben we elkaar hard nodig. Waar we leren van en aan elkaar ontstaat iets van gemeenschap, komt gemeenschapsvorming tot stand.

Wat moeten we doen om zichtbaar te zijn in de samenleving?

Het verrichten van kleine daden van goedheid. Mensen groeten, hen bij hun naam aanspreken. Dienstbaar zijn aan elkaar. Als mensen zich gaan afvragen waar die dienstbaarheid vandaan komt, ontvangen we de mogelijkheid om te vertellen waar dat vandaan komt. Met andere woorden eerst doen en daarna spreken/getuigen (dabar).

Iemand vertelde het volgende: In mijn familie ben ik de enige die nog christen is en regelmatig naar vieringen gaat. Op verjaardagen hoef ik niets over mijn geloof te zeggen. De reactie is dan steeds 'Daar heb je haar weer'. Ik was op zoek naar een andere manier om mijn broers en zussen te laten weten wat ik doe. Dus stuurde ik hen het kerkblad toe. En hun reactie van unaniem positief.

Ons gedrag, onze levenshouding zou wel eens voldoende kunnen zijn om mensen van dienst te zijn.

Ik kom nog even terug op wat al aan de orde was, onderweg blijven, gaande weg de weg bepalen, is voor mij wezenlijk voor de kerk van de toekomst. Het doel, dat is de weg die we samen gaan. Dat geeft zin aan mijn leven. En dat kan aanstekelijk werken op anderen.

Ik hoef niet noodzakelijk mijn hele leven samen op te trekken met altijd dezelfde mensen/gelovigen. Het zou goed zijn dat dat regelmatig verandert. Dat verrijkt. Mogelijk dat de kerk van de toekomst een melkwegstelsel is van kleine groepen.

Als je de kerk van de toekomst zou willen aangeven in drie woorden, welke zijn dat dan?

- Empathie, invoelende vermogen, openstaan voor de anderen. Dat kan alleen vanuit liefde.
- Aandacht, met aandacht luisteren naar de ander. Hiervoor alle oordelen en vooroordelen opzij zetten.
- Luisteren, onbevangen en open.

Bij deze drie woorden kwamen we samen uit.

Thema VIEREN

Zijn vieringen belangrijk voor jullie en waarom?

Ik vind de vieringen fantastisch. Omdat ik er rust vind in onze jachtige tijd. Vieringen nodigen me uit stil te zijn en de stilte samen te ervaren.

Vieringen ademen gezamenlijkheid, gemeenschap. Ik voel me verbonden met anderen.

De eenstemmigheid in de vieringen onderling en omdat in de wereldkerk op zondag overal dezelfde Bijbelteksten worden gelezen.

De vieringen verbinden en zetten aan tot dienst/dienstbaarheid (levenshouding).

De sociale functie van de vieringen is ook belangrijk in het drinken van koffie na de viering.

Een vraag blijft: het zou fijn zijn als we via de vieringen ons de boodschap van Jezus Christus meer en beter eigen zouden kunnen maken. Maar hoe?

Wat willen we onderstrepen aan het einde van deze bijeenkomst?

- Beter leren luisteren (door de bisschoppen) naar de plaatselijke kerken (parochies/geloofsgemeenschappen) en de samenleving?
- Dienstbaarheid: dienstbaar zijn aan elkaar.

Liturgie en vieren: wat betekent samen vieren voor u?

Vragen ter verdieping van het thema

1. *Wat betekent voor u het samen vieren van ons (katholiek) geloof?*
2. *Hoe inspireert gebed/meditatie/eucharistie u?*
3. *Hoe neemt u dit mee in uw dagelijkse leven?*

Vieren

Vieren is heel belangrijk! Het geeft kracht en sterkte. Als je alleen bent, hoe doe je het dan? De zondag is heel belangrijk voor mij, ik kan hier de zondag vieren.

Niet al te veel nadruk leggen op "katholiek".

Aansluiting bij "vrouw en geloof" (een gespreksgroep) verschillende geloven van de deelnemers.

Bijeenkomsten van de bijbelgroep waar mensen van verschillende christelijke achtergronden bij elkaar komen.

Hoe betrekken we jongeren erbij? Zij zetten zich vaak in voor acties. We moeten niet te somber zijn over jongeren. Want door het onbekende van de kerk hebben ze soms een heel ander beeld over de kerk.

Inspiratie

Wij krijgen veel informatie over ons heen in boeken, tijdschriften. Dat is wel onmisbaar maar de Geest moet zijn werk doen. Je moet tijd nemen om je te verdiepen, want dat is onmisbaar. Je moet keuzes maken.

Gebied, meditatie, eucharistie zijn waarden van het leven die je zelf moet invullen.

Toekomst

We moeten proberen om positief naar de toekomst te kijken. Jongeren zetten zich op een heel andere manier in voor anderen.

Onze mogelijkheden worden beperkter maar we zijn nog steeds waardevol. We mogen laten zien wie je bent!

Kerk en samenleving: hoe kunnen wij bijdragen aan de ontwikkelingen in de samenleving?

Vragen ter verdieping van het thema

1. *Hebben we oog voor wat er rondom ons (als Kerk) gebeurt?*
2. *Denkt u dat er kansen liggen voor de Kerk om in gesprek te gaan met de samenleving?*
3. *Wat kan de Kerk leren van de samenleving?*

De kerk rondom ons

Wij hebben zeker oog voor de ontwikkelingen rondom ons. We hebben ook al veel ontwikkelingen doorgemaakt. Ook in ons geloof hebben we veel meer ruimte gekregen.

In deze tijd zie je dat het geloof verder afzakt en dat brengt de tijd mee. Ik vind het belangrijk dat andere overtuigingen mogen ook bestaan.

In gesprek met de samenleving

De beelden die mensen hebben van de kerk zijn niet meer van deze tijd. Het zijn oude dingen, oude gevoelens. Je krijgt een bepaalde stempel. De mensen staan wel open voor de verhalen maar staan niet open voor het instituut kerk, is mijn ervaring. De kerk geeft regels. Het gaat niet om mooie woorden maar juist om de daden.

Er is veel diversiteit in de kerken. Soms wordt er door de priesters bepaald wat wel en niet mag. Teveel van "dit mag wel en dit mag niet" is niet meer van deze tijd, die tijd is voorbij. We zijn allemaal samen kerk: gedoopt en ongedoopt. Iedereen is onderweg en iedereen is zoekende. We moeten ruimte scheppen in de kerk voor alle mensen. De kerk is veel meer dan een gebouw, het is een beweging.

We moeten flexibel kunnen denken en niet opleggen van bovenaf. De regels zijn niet belangrijk maar juist de mensen, die moeten zich gedragen voelen. We moeten nu meer nadenken dan vroeger, in die zin is het niet gemakkelijker geworden. Het gaat veel meer om eigen initiatief.

De paus gaat naar de jongeren toe, hij zoekt contact met gedoopten en ongedoopten. Hij inspireerde mij om nog in te kerk te zijn. Door zijn uitspraken, zijn levenshouding, zijn menselijkheid en zijn eenvoud. De Paus geeft echte aandacht aan de mens, ieder mens. Hij is zo intens met mensen bezig. Dat vind ik heel bijzonder en spreekt mij erg aan.

Wat kan de Kerk leren van de samenleving

Het moet leven, anderen mogen anders zijn.

Mensen die het niet meer konden vinden in de kerk zijn zelf verder gaan zoeken. Daar kan de kerk wel van leren.

Iedereen mag zich ontwikkelen in de maatschappij, dat vind je in de kerk niet terug. Vrouwen krijgen geen kansen. Er moeten eerlijke kansen zijn voor iedereen.

Wij, gelovigen, moeten dit van onderop aangeven, de verandering moet van de kerkgangers komen.

In de afgelopen 50 jaar is er heel veel veranderd, we zijn anders gaan geloven.

Een deelnemer vertelt het volgende: laatst was ik op een crematie zonder dat "Onze Lieve Heer" genoemd werd. Met woorden was hij niet aanwezig, maar wel in daden, in gevoel. Dat is ook liefde, ook al wordt God niet genoemd, dat is de heilige Geest.

Mijn kinderen gaan niet naar de kerk en dat vind ik heel jammer, maar als ik zie hoe ze leven, dan vind ik dat heel mooi. Dat is mijn troost. Daar kan de kerk veel van leren. Het moet niet van bovenaf komen, maar juist van onderaf. Tussen de mensen. Want geloof past niet in een mal, het is heel divers. Het gaat om ontmoeten, om echt luisteren en niet over oordelen.

Dank aan Marleen Kremers voor deze uitgebreide samenvatting.

Dit verslag is als bijdrage van onze gemeenschap aan de synode naar het bisdom verzonden.

Toelichting van de redactie:

Op 5 april 2022 is een bijeenkomst op Glorieux georganiseerd om de drie vragen van de Synodale kerk te bespreken. Er waren ongeveer 25 personen aanwezig, bestaande uit de Zusters en de Broeders en meerdere leden van onze geloofsgemeenschap. De deelnemers zijn in vier groepen gesplitst, onder leiding van Harrie Meelen, Br. Jan van der Steen, René Hornikx en Marleen Kremers. Elke groep heeft na afloop hun eigen verslag ingeleverd. Deze vier verslagen zijn nadien door Marleen samengevoegd tot één geheel, zoals u in het bovenstaande verslag kunt lezen.

Pinksteren, dat zijn wij

Samen vieren we op zondag 5 juni het feest van Pinksteren. Op 25 mei werden Marleen Kremers, Anita van der Kam en Linda Derksen door voorganger Joost Koopmans in Nijmegen ontvangen om traditiegetrouw de voorbereidingen te treffen. We hebben het gehad over waar Pinksteren eigenlijk voor staat.

Pinksteren is het feest van de Heilige Geest, die de apostelen kwam inspireren nu ze verder moesten zonder hun voorganger Jezus. Voor veel Christenen is Jezus de weg. Na zijn Hemelvaart zijn wij aan de beurt. Alle mensen die hem willen volgen, vormen samen als geloofsgemeenschap Pinksteren. Daarom is het thema van de viering van dit jaar 'Pinksteren, dat zijn wij'. Als wij ons laten leiden door dezelfde Geest die hem bezielde, gebeurt er iets. Hij helpt met richting geven, veranderen, loslaten. Begeesteren. Komt u met ons meevieren? Trek dan iets roods aan om te laten zien dat ook in u het heilig vuur brandt.